

ПОЛІТИЧНИЙ МІФ ЯК СУСПІЛЬНИЙ ІНТЕГРАТОР

Проаналізовано роль політичних міфів і міфологем у процесі консолідації суспільства, зокрема, що стосується загально-суспільних цінностей і ціннісних орієнтацій як об'єднуючих його чинників. Відстежується дія механізму формування і утвердження останніх на фундаменті релевантних політичних міфів. Розглядаються відповідні приклади вияву зазначених чинників.

Ключові слова: політика, політичний міф, загально-суспільні цінності, ціннісні орієнтації, механізм формування загально-суспільних цінностей, суспільна інтеграція, імперативність політичного міфу.

Гнатко Н.М. Политический миф как общественный интегратор

Проанализирована роль политических мифов и мифологем в процессе консолидации общества, в частности, касательно общественных ценностей и ценностных ориентаций как факторов его объединения. Отслеживается действие механизма формирования и утверждения последних на фундаменте релевантных политических мифов. Рассматриваются соответствующие примеры проявления упомянутых факторов.

Ключевые слова: политика, политический миф, общественные ценности, ценностные ориентации, механизм формирования общественных ценностей, общественная интеграция, императивность политического мифа.

Gnatko Mykola. Political myth as a social integrator

The role of political myths and mythology in the process of consolidation of the society, in particular with regard to social values and values as a factor in his association. Tracking the mechanism of formation and approval of the latter on the relevant political foundation myths. We consider relevant examples of the above mentioned factors.

Key words: politics, political myth, social values, value orientation, the mechanism of formation of social values, social integration, the imperative political myth.

Формування і життєдіяльність будь-якої людської спільноти, від сім'ї до суспільства цілої певної багатомільйонної країни є процесом непростим, за великим рахунком, дуже складним в силу багатьох причин, однією з ключових серед яких є закономірні суттєві

відмінності між людьми (в парі, в тріаді і далі – з наростаючою мірою розбіжностей) в основних, програмуючих їх поведінку, особливостях: особистісних сферах, властивостях, рисах, характері, темпераменті тощо. Зокрема, це стосується відповідних потреб, мотивів, інтересів, ціннісних орієнтацій, цілей, уподобань, уявлень про належну поведінку (як приватну, так і публічну), про добро і зло, про припустимість насилля в людському житті, його засобах, формах, мірі тощо.

Всі ці відмінності, розходження, розбіжності зумовлюють об'єктивну критичну обтяженість людського спільножиття виразними суперечностями, протиставленнями, незлагодженістю, конфліктами, ворожнечею і таке інше. Спільнодіяння людей, відповідно, стає або неможливим, або, принаймні, постає як вкрай слабоузгоджене.

З іншого боку, жодна людина не може повноцінно (а за великим рахунком, узагалі існувати людиною) жити, будучи цілком (фізично і психологічно) ізольованою від інших людей. З цих констатацій випливає важливий логічний висновок: життєдіяльність людей у будь-якій спільноті вкрай гостро потребує адекватної дії чинників, які б достатньою мірою компенсували (амортизували, нівелювали, нейтралізували) зазначену вище обтяженість спільного життя людей. І в цьому контексті постає цілком зрозуміле у своїй актуальності питання: то що ж це за чинники? Оскільки реально існують найрізноманітніші людські спільноти і людство загалом, і деструктивність вище окресленої обтяженості (за всіх конфліктів, суперечностей між людьми, громадянських і міждержавних війн, міжгрупової і міжособистої ворожнечі тощо) значною, життєво необхідною мірою, нейтралізується, то очевидно, що адекватні чинники існують і актуально реалізують свій контрдеструктивний – у відповідному сенсі – вплив.

Що ж це за чинники? Їх, вочевидь, є чимало. Ось тільки деякі з них: спільні для певного соціуму традиції, звичаї, ритуали тощо. Дуже вагому роль у аналізованому контексті відіграє та ж таки релігія. Навіть сам цей термін «релігія» (re – відновлення, ligio – об'єднувати, інтегрувати), що означає «відновлена, відроджена єдність» (людей, звісна річ), промовляє сам за себе. Велике значення в цьому сенсі мають спільно однаково (для відповідного соціуму) трактовані

знаки, символи, цінності¹. Щоб наведені вище чинники спрацьовували, необхідна відповідна функціональна дія належних соціально-психологічних механізмів. І такими механізмами постають насамперед соціальні стереотипи і міфи². Розглянемо для ілюстрації конкретні приклади.

В історії Німеччини одну з найвизначніших позитивних ролей відіграв «залізний канцлер» Отто Бісмарк (опустимо аристократизуюче «фон»). Найбільшим його досягненням як громадського діяча, державника і політика було, як відомо, об'єднання розрізнених німецьких курфюрств-князівств у єдину державу. Її було проголошено імперією, хоча вона характеризувалася радше ознаками національної держави. Але культурно-мовна диференціація цих курфюрств була доволі значною, їхній політико-економічний провід не був схильним втрачати свої владно-розпорядчі привілеї, що не могло не мати місця за означеного об'єднання. Тому місія Отто Бісмарка була дуже непростою і він проголошував необхідність об'єднання всіх німців, як групи споріднених субетносів (прусаків, баварців, тюрингців, саксонців тощо), «вогнем і мечем». Насправді, деяке пряме насилля, при цьому, як відомо, мало місце, але без використання відповідних міфів і міфологем, що утверджували цілковиту обґрунтованість, необхідність і нагальність німецького об'єднання, останнє не відбулося б, принаймні, не набуло б того незворотного характеру, який надав можливість Німеччині стати державною потугою світового рівня, а у форматі Третього Рейху – світовою наддержавою³.

Якими ж є основні типи політичних міфів, що витворюють фундаментальну імперативну базу стабільного інтегрування найважливіших для життєдіяльності людства великих мас людей, таких як етноси, нації, громадянські спільноти імперських держав, спільноти вірних світових релігійних конфесій?

Таких типів політичних міфів, до яких зводяться всі їх відповідні варіативні різновиди, присутньо є два, які дещо умовно можуть бути названими національними (або ж етно-національними) та імперськими (глобалізаційними).

Перші з них, культивуючи етно-національну самотність відповідних спільнот, «апелюють» до традиційних багатотисячолітніх цінностей останніх, побутуючих, в певних своїх аспектах, з часів родового їх буття⁴. Другі ж, маючи загалом уніфікаційний характер,

утверджують глобалізаційно-інтегративні цінності відходу від традиційно-етнічного буття людства у бік об'єднано-утилітарних орієнтацій, вдаючись при цьому до відповідних цілеспрямовано сконструйованих псевдоісторичних схем, які покликані обґрунтувати нівелюючі етнічну сутність людства імперські «кумулятивно-демографічні» процеси⁵. В силу зазначеного перші, як правило, є більш органічними і реалістичними (правдивішими, вкоріненішими в реальність), ніж другі, які, в свою чергу, є більшою мірою штучними і технологічними, ніж перші, хоча в широкому колі тих і тих політичних міфів мають місце (що не дивно) і зворотні приклади.

Щодо перших з них слід зазначити, що в сучасній науці побутують дещо відмінні їх тлумачення, деякі з яких прямо апелюють до інтегративної функції політичного національного міфу як визначальної для нього. Одне з таких визначень належить сучасному дослідникові Дж. Армстронгу: «Національний міф – це інтегруючий феномен, в якому символи національної ідентичності набувають зрозумілого значення»⁶. Тобто, національний політичний міф, втілюючи ціннісні особливості буття етно-національної спільноти, концентровано символізує їх як імперативний фундамент ідентифікації всіх тих людей, котрі спроможні усвідомити свою причетність до цієї спільноти, власне, ототожнитися з нею, твердо обґрунтовуючи в контексті цього ототожнення його зрозуміле значення і, розвиваючи суть наведеного визначення, його беззаперечну значущість для відповідних суб'єктів: осіб, соціальних груп тощо.

Оскільки без виразного ототожнення відповідної групи людей з цією групою не може бути стабільного і перспективного її функціонування, тривалої спільної узгодженої діяльності цих людей, власне, повноцінного існування її саме як групи, а не як випадкової сукупності розрізнених осіб, то є цілком очевидним, що саме існування тих таки етносу чи нації неможливе без певного рівня вираженості відповідно етнічної чи національної ідентичності серед осіб, що складають певний етнос чи певну націю. Та й саме це «складання» втілюється насамперед через ідентифікування згаданих осіб з означеними етносом і нацією. Але, чи можуть етнічна ідентифікація – основа формування і буття етносу, та національна ідентифікація – основа формування і буття нації, реалізовуватись автоматично, як, скажімо, метаболітичні процеси у клітині будь-

якого живого організму? Очевидно, що ні, хоча б у силу відкритості будь-якої соціальної системи, якими є і етнос, і нація, до величезного розмаїття зовнішніх щодо неї впливів, на відміну від виразної (хоча й не тотальної) закритості клітини живого організму щодо аналогічних впливів.

Тобто, етно-національна спільнота (плем'я, субетнос, етнос, нація) для стабільності свого формування, перспективного розвитку і достатньої конкурентноспроможності у взаємодії зі собі подібними спільнотами має спиратися на деякі абсолютні, беззаперечні, імперативно-позараціональні (принаймні, у якомусь своєму вимірі) засади ціннісно-детермінаційного змісту. Вони, як правило, доповнюються адекватними раціоналізуючими інформаційними конструктами доктринально-програмуючого характеру, що переконливо обґрунтовують високий рівень значущості, необхідності, належності (аж до сакральності) відповідної етно-національної ідентифікації для означеного кола осіб. Такими засадами-засобами, що здатні постати фундаментом реалізації ідентифікування певних великих мас людей у стійкі, стабільно існуючі етно-національні спільноти, і є етно-національні міфи, що в ході політико-практично їх застосування набувають ознак саме політичних міфів відповідної етно-національної специфікації.

З викладеним розумінням суті політичних етно-національних міфів перегукується визначення цих міфів українським науковцем Ю. Левенцем: «Національний міф є результатом символічного сприймання подієвого перебігу історії, яке свідомо і несвідомо типологізує певну кількість і якість відповідних ситуацій, що відбулися в минулому»⁷.

Прикладів сучасного практикування політичних національних міфів є безліч, деякі з них показово виявляють своє побутування в українському сьогоденні. Скажімо, більшість політичних партій у сучасній Україні постійно апелюють до тверджень, суть яких зводиться до приписування всім (або ж, принаймні, виразно переважаючій, абсолютній більшості) українцям (причому, незалежно від етнічного походження, українцям як громадянам України) ментальної відданості демократичному політичному устроєві, демократичним цінностям, демократичним стандартам життя, які, будучи надзвичайно близькими і бажаними всьому українському загалові,

єднають навколо них все українство⁸. Те, що це є політичний національний міф, а не наявна об'єктивна реальність, закономірно випливає з наступного.

У широкому суспільно-політичному дискурсі в сучасній Україні конкретний зміст феномена демократичного політичного устрою детально розглядається і аналізується досить рідко, та й то, як правило, тенденційно, в руслі досягнення певних кон'юнктурних політичних цілей. Для більшості пересічних українців демократія – це такий стан суспільства, коли суттєво враховуються інтереси і права всіх членів суспільства, дотримується соціальна справедливість, суспільна ієрархія мінімізована, тобто, можновладці і рядові громадяни мають однакові (чи майже однакові) можливості впливати на основні аспекти життєдіяльності суспільства, економічний добробут забезпечується практично всім правовідповідним суб'єктам (особам і соціальним групам), що складають відповідне суспільство. Кажучи зовсім по-простому: демократія – це коли все добре, тобто, у суспільстві панують правильна організація, справедливість і матеріальний добробут.

Насправді ж, як відомо з практики життєдіяльності тих суспільств, які визнаються стало демократичними, і з наукового аналізу демократичного політичного устрою авторитетними дослідниками⁹, феномен демократії далеко не такий простий і однозначний. Демократичне «облаштування» суспільства потребує належного рівня розвиненості правових, адміністративних, політичних механізмів його функціонування, достатньо стабільного стану розгортання процесу його загального розвитку, відповідних усталених стандартів побутування в ньому політико-правової культури і культури загалом, наявності певних моральних імперативів у його суспільно-політичного активу. Якщо зазначені передумови втілення демократичного формату буття суспільства навіть частинно відсутні чи недостатньо виражені, найбільше, що може вийти зі спроб «запровадити демократію», це – імітація демократії, інсценувально-мімікрійні, буафорні її маніфестації.

Інший аспект міфологічності аналізованих тверджень – те, що українська етно-національна спільнота впродовж історії свого існування виявляла прихильність не лише до демократичного формату свого суспільного життя, а й до інших, зокрема, авторитарних: укра-

їнська гетьманська адміністративно-державна влада за низки багатьох гетьманів, тих таки ж Б. Хмельницького та І. Мазепи, була радше авторитарною, ніж демократичною, і цілком толерувалася багатьма тогочасними українцями. Протягом всього ХХ століття українство свою суспільну життєдіяльність провадило майже виключно у контексті тоталітарних та авторитарних режимів, і хоч вони не були власне українськими, а радше окупаційними, не все у цих режимах масово відторгалось українцями; і навіть суто українські, україноцентричні масові організації, такі, як ОУН, характеризувалися авторитарністю, а не демократизмом. Тому твердження про онтологічний, ментальний демократизм української етно-національної спільноти є, вочевидь, значною мірою волюнтаристським, ірраціональним.

З іншого боку, багатовікова вічева традиція українців, виборність провідників (тих же гетьманів, козацьких, гайдамацьких ватажків), готовність широких верств українського населення здійснювати часті повстання проти різноманітних авторитарно-тоталітарних режимів (і не лише чужих, окупаційних, а й тих, які мали автентичне походження), наявний побутовий демократизм українства – все це витворює відповідну раціоналістичну підвалину цього міфу.

І, як наслідок, український національний політичний міф, який стверджує, що «українська етно-національна і, ширше, громадянська спільнота є онтологічно, ментально відданою демократичному політичному устроєві, демократичним цінностям, демократичним стандартам життя тощо» послідовно реалізує свою важливу функцію суспільного інтегратора, суттєвим чином еднаючи довкола його стрижневих тез сучасне українство, в тому числі громадянське, яке не має українського етнічного походження¹⁰.

Перейдімо до імперських політичних міфів у контексті нашого аналізу. Прикладами серед них можуть слугувати такі міфи, як: міф про Київську Русь як колицу трьох братніх народів – українського, білоруського і російського; міф про радянський нарід як об'єктивним, неухильним шляхом сформовану єдину спільноту людей, що характеризується єдиним менталітетом, спільними ключовими загальнонародними інтересами, вічним спільним майбуттям; міфи про відвічну цивілізаційну єдність різнорелігійних і кардинально різноукладних в сфері економічної життєдіяльності

народів тощо. Для таких міфів, про що вже йшлося вище, властивим є високий рівень вираженості волонтаристської складової, яка, як правило, домінує (на противагу тенденції до домінації раціоналістичної складової в національних політичних міфах). Візьмімо для розгляду наведений вище імперський політичний міф, скажімо так, московсько-радянської специфікації, про «радянський нарід як єдиноментальну органічним шляхом витворену спільноту з багатосотрічним спільним майбутнім».

Цей міф мав деяку раціоналістичну складову, що спиралася на довготривале (мінімум понадсторічне для більшості етно-національних компонентів цього так званого «радянського народу») вимушене (в силу московської окупації) спільне проживання під вкарбовуючим у поверховий пласт менталітету всього населення Московської імперії (існуючої під різними назвами: Російської імперії, СРСР, Російської Федерації) ключових імперських орієнтуючих кліше, ідеалів, цінностей надпотужним імперським інформаційно-пропагандистським пресом. Результатом дії останнього, у поєднанні з інтенсивним художнім впливом маніпулятивного імперського мистецтва та тривалою практикою спільної життєдіяльності, постала сформованість спільних програмуючих поведінку орієнтирів-настановлень на поверховому рівні менталітетів етно-національних складових «радянського народу» та втілюючих цю поведінку патернів-звичок її реалізації. Певні вияви цього результату доіснували, як відомо, до нашого часу.

Проте ірраціональний вимір цього міфу явно є переважаючим: ніякого спільного менталітету як такого (у його повноті і вичерпній специфічності) у «радянського народу» не було і бути не могло, оскільки радянське на противагу етно-національному в громадян СРСР виражало маргіналізацію їх органічного менталітету; щодо багатосотрічного спільного майбутнього єдиного «радянського народу», то неадекватний волонтаризм цієї тези ще яскравіше, ніж попередньо розглянутої, засвідчує міфічність її змісту.

Таким чином, даний інформаційний конструкт є, безсумнівно, міфом, міфом імперським, оскільки він спрямований на геть різно-рідні етно-національні спільноти і покликаний нівелювати, заперечувати їх етно-національні цінності, і міфом політичним, адже

сфера його превалюючого прикладання – це сфера політичної життєдіяльності відповідного суспільства, суспільно-політична сфера.

Знову ж таки, цей, проаналізований нами, імперський радянський політичний міф, відіграв величезну роль як суспільний інтегратор, поряд з іншими засобами інтегрування вкрай строкатого за багатьма суттєвими особливостями і ознаками населення колишнього СРСР, у забезпеченні цілісного і стабільного існування Московської імперії – в її комуністично-радянській редакції – протягом цілої низки десятиліть. Більше того, на всьому так званому пострадянському просторі, включно з країнами Балтії, і сьогодні, майже через чверть сторіччя після краху СРСР, зберігаються численні рудименти маргіналізованої спільноти «радянського народу», а політичний міф щодо останньої у частині «єдиноментальності всіх радянських людей» все ще подає ознаки життя у свідомості багатьох мешканців країн цього пострадянського простору.

Мають місце, звісно, і ті політичні міфи, що постають як інструменти загальнолюдської інтеграції. Хоча всі вони, зрозуміло, ближчі до імперських, а не до національних політичних міфів, та все ж різною мірою. Так, приміром, системи тверджень про загальнолюдські цінності чи про іманентно властиві всім людям невідчужувані права (які – і цінності, і права – хтось має визначати і визначити; хто саме і чому? і на якій, власне, підставі? і чому це має стосуватися всіх людей, навіть тих, які про таке визначення і не здогадуються, і, можливо, зовсім би з ним не погодилися, якщо б дізналися про його зміст? – волюнтаристська компонента цих тверджень як міфологічних очевидна) менш «імперські», оскільки характеризуються очевидним раціоналістичним превалюванням і не протистоять прямо відповідним націоналістичним політичним міфам, ніж, скажімо, марксистський концепт необхідності для світлого майбутнього людства єднання пролетарів усіх країн у смертельній боротьбі проти тотально антагоністичного їм класу буржуа-капіталістів знову ж таки усіх країн світу чи інформаційний конструкт-гасло гострої бажаності і нагальності для всього людства здійснення всесвітньої комуністичної (варіант – соціалістичної) революції зі штаб-квартирою світових прогресивно-революційних сил у найреволюційнішій столиці більшовицько-революційної Країни Рад – Радянської Росії. У цих двох останніх політичних міфах їхній тотальний волюнтаризм

і відверта агресивна спрямованість проти відповідних національних політичних міфів з повною очевидністю виявляють їх явний ультраімперський характер.

В контексті вищенаведеного постає важливе питання: чи можливе стійке, стабільне, довготривале інтегрування будь-якого суспільства поза найменшим впливом, найменшим виявом своєї дії відповідними суспільно-політичними міфами?

Відповідь на це питання може бути, вочевидь, зведена до наступного. Суспільними інтеграторами можуть виступати і виступають різноманітні чинники: тривале спільне проживання відповідних мас людей під певною адміністративно-державною владою, спільні уявлення цих мас щодо їхнього історичного буття, суспільні стереотипи, зміст яких спрямований на інтегрування цих мас у консолідоване суспільство, відповідні продукти мистецької творчості, домінуючі серед цих мас політичні ідеологеми, ефективні економічні проекти, моральні орієнтири, корпоративні цінності (скажімо, властиві держслужбовцям, військовим чи інтелектуалам-державникам тощо), певні релігійні догмати й канони, чи навіть певні забобони. Але всі вони, на відміну від відповідних політичних міфів, або піддаються раціоналістичним сумнівам (а отже, досить легко можуть бути спростованими певними зацікавленими суб'єктами чи спонтанними розмірковуваннями самих репрезентантів цих мас), або з необхідністю спираються на відповідні політичні міфи як фундаментальні імперативи (суспільні стереотипи, політичні ідеологеми тощо, тобто, є не самостійними, а похідними від політичних міфів суспільними інтеграторами)¹¹, або ж переважаючою мірою зорієнтовані не на суспільно-політичне інтегрування, а на інтегрування релігійно-конфесійне (релігійні догмати і канони, зокрема, у певних конфесійних специфікаціях).

Відштовхуючись від цього, нескладно дійти висновку, що без залучення відповідних політичних міфів стабільні довготривалі ефективні інтеграційні процеси на рівні людських спільнот, соціумів, суспільств малоймовірні, ба більше, практично неможливі. Для завершальної аргументації цієї тези додамо, що суспільна інтеграція – це, врешті-решт, аспект людської культури, а ключовою системоутворюючою підвалиною останньої, на думку одного зі

сучасних дослідників феномена міфу, О. Лобка, є власне, саме і лише міф¹².

Отже, політичний міф, окрім інших важливих своїх застосувань, часто-густо постає необхідним і доволі ефективним суспільним інтегратором, багато в чому незамінним засобом інтегрування певних людських мас, великих соціальних груп у стійкі спільотно-суспільні об'єднання: етноси, нації, соціальні класи, імперські суспільно-державні утворення тощо.

1. Горбатенко В. П. Модернізація українського суспільства у контексті сучасних цивілізаційних процесів : дис. ... докт. політ. наук / Горбатенко В.П. ; Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького. – К., 1999. – 379 с.; Жабінець Н.В. Політичні цінності та їх втілення у процесі демократизації українського суспільства : дис. ... канд. політ. наук / Жабінець Н.В. ; Національний педагогічний університет ім. М.П.Драгоманова – К., 2006. – 182 с.; Касьянов Г. Теорія націй та націоналізму : монографія / Касьянов Г. – К. : Либідь, 1999. – 352 с.

2. Арабаджиев Д. Ю. Політичний міф як фактор розвитку сучасної політичної свідомості : дис. ... канд. політ. наук / Арабаджиев Д.Ю. ; Запорізький національний університет. – Запоріжжя, 2006. – 181 с.; Барт Р. Мифологии / Барт Р. – М. : Изд-во им. Сабашниковых, 1996. – 234 с.; Лосев А.Ф. Знак. Символ. Миф / Лосев А.Ф. – М. : Изд-во МГУ, 1982. – 541 с.

3. Арабаджиев Д. Ю. Цит. праця.

4. Кресіна І. О. Українська національна свідомість у контексті сучасних політичних процесів : дис. ... докт. політ. наук / Кресіна І.О. ; Ін-т держави і права ім. В.М.Корецького. – К., 1999. – 451 с.; Левенець Ю. Роль національного міфу у відродженні національної свідомості українського народу / Ю. Левенець // Нова політика. – 2001. – № 2. – С. 50 – 53.

5. Лукиннюк М. Обережно: МІФИ / Лукиннюк М. – К. : Вид. ім. О.Теліги, 2000; Формирование и функции политических мифов в постсоветских обществах : сб. науч. трудов – М. : РГГУ, 1996. – 518 с.

6. Касьянов Г. Цит. праця. – С. 285.

7. Левенець Ю. Теоретико-методологічні засади української суспільно-політичної думки: проблеми становлення та розвитку (XIX-XX ст.ст.) / Левенець Ю. – К. : Стило, 2001. – С. 295.

8. Головатий М. Політична міфологія / Головатий М. – К. : МАУП, 2005. – 148 с.; Горбатенко В.П. Цит. праця; Жабінець Н.В. Цит. праця.

9. Гаджиев К.С. Введение в геополитику / Гаджиев К.С. – М. : Логос, 1998. – 416 с.; Головатий М. Цит. праця; Ігнатів В.О. Національна держава: національний і наднаціональний виміри : дис. ... докт. політ. наук / Ігнатів В.О. ; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького. – К., 1996. – 412 с.

10. Левенець Ю. Теоретико-методологічні засади української суспільно-політичної думки: проблеми становлення та розвитку (XIX-XX ст.ст.); Розумний М. Алгоритми національного самоопанування / Розумний М. – К., 2008. – 112 с.

11. Cassirer E. The Myth of the state / Cassirer E. – New-York, 1955. – 355 p.

12. Лобок А. Антропология мифа / Лобок А. – Екатеринбург : Банк культур. информации, 1997. – 688 с.

Gnatko Mykola. Political myth as a social integrator

The role of political myths and mythology in the process of consolidation of the society, in particular with regard to social values and values as a factor in his association. Tracking the mechanism of formation and approval of the latter on the relevant political foundation myths. We consider relevant examples of the above mentioned factors.

In the context of the above raises an important question: can the sustainable, stable, long-term integration of any society outside the least influence, the least expression of his actions relevant socio-political myths? The answer to this question can be obviously reduced to the next. Social integrator can act and serve a variety of factors: prolonged cohabitation respective masses of people under a certain administrative governmental authorities, joint representation of the masses for their historical existence, social stereotypes, the content of which is aimed at integrating these masses in consolidated society related products of artistic creativity, among the dominant political ideology of the masses, effective economic projects, moral guidance, corporate values (say, peculiar civil servants, military or intellectuals, statesmen, etc.), certain religious tenets and canons, or even certain prejudices. But they, unlike relevant political myths, or are rationalistic doubts (and thus quite easily be refuted by certain stakeholders themselves or spontaneous reflection representants of mass), or the need to rely on the relevant political myths as fundamental imperatives (social stereotypes, political ideology, etc., that are not independent, and derived from the political myths of social integrator) or a prevalent measure focused not on the socio-political integration, and the integration of religious and confessional (religious dogmas and canons, particularly in certain confessional specifications).

Examples of modern political practice of national myths are many, some of them showing significant existence in its present Ukrainian. For example, most political parties in modern Ukraine is constantly appealing to the allegations, which essentially boils down to attribute all (or at least clearly dominant, the vast majority) Ukrainian (and, regardless of ethnic origin, Ukrainian as the citizens of Ukraine) mental commitment to a democratic political system, democratic values, democratic standards of life, which, being extremely close and desirable over the Ukrainian public, unite all Ukrainians around them. That this national myth is a political, not objective reality existing naturally follows from the next.

In a broad social and political discourse in modern Ukraine phenomenon specific content democratic political system considered and analyzed in detail rarely, and then usually biased, in line with the achievement of certain short-term political goals. For most ordinary Ukrainian democracy - it is a state of society where much captured the interests and rights of all members of society, holds social justice, social hierarchy minimized, that is, those in power and ordinary citizens have the same (or nearly identical) to influence the main aspects of society, economic welfare is provided almost all pravovidpovidnym entities (individuals and social groups) that make up the society. To put it quite simply: democracy - is when all is well, that is, in a society dominated proper organization, justice and material well-being.

Based on this, it is easy to conclude that without the involvement of the relevant political myths stable long-term effective integration processes at the level of human communities, societies, societies unlikely, moreover, practically impossible. Consequently, social integration - is, after all, the aspect of human culture as key system - the foundation of the latter is actually just a myth. Thus, the political myth than its other important applications often appears quite necessary and effective social integrator, largely indispensable tool for integration of certain human masses, large social groups in sustainable public associations, ethnic groups, nations, social classes, imperial social, public education and so on.

Key words: politics, political myth, social values, value orientation, the mechanism of formation of social values, social integration, the imperative political myth.

УДК 141.7:131637.035

ПОППЕР Л. В.

ЕКОЛОГІЧНА ІДЕОЛОГІЯ ЯК ТРАНСНАЦІОНАЛЬНА ЕКОПОЛІТИЧНА МЕТАДОКТРИНА

Екологічна ідеологія розглядається як ідеологія постмодерну, складова політичного процесу, яка покликана обґрунтувати трансформації людино-природних відносин; з'ясовується її сутність, цілі, цінності, складові, місце в системі сучасних ідеологій.

Ключові слова: екологічна ідеологія, екологізм, екологічна криза, екологічні цінності, екологічна політика.

Popper L. V. Экологическая идеология как транснациональная экополитическая метадоктрина

Экологическая идеология рассматривается как идеология постмодерна, составная политического процесса, которая призванная обосновать трансформации человеко-природных отношений; выясняется ее сущность, цели, ценности, составные, место в системе современных идеологий.

Ключевые слова: экологическая идеология, экологизм, экологический кризис, экологические ценности, экологическая политика.

Popper Lesa. Environmental ideology as transnational political purpose doctrine

Environmental ideology is seen as postmodern ideology, part of the political process, which aims to justify the transformation of the man-nature relationship; turns its essence, goals, values, elements, place in the modern ideologies.

© ПОППЕР Леся Вікторівна – здобувач кафедри політології та державного управління Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова